

**Zasady uczestnictwa
w Programie Odnowy Wsi Województwa Warmińsko-Mazurskiego na 2012 rok**

I. Postanowienia ogólne

1. *Wieś Warmii, Mazur i Powiśla miejscem, w którym warto żyć...* - Program Odnowy Wsi Województwa Warmińsko-Mazurskiego jest instrumentem Samorządu Województwa Warmińsko-Mazurskiego realizującym Strategię Rozwoju Społeczno-Gospodarczego Województwa Warmińsko-Mazurskiego do roku 2020.
2. Program prowadzony jest w ramach środków budżetowych Samorządu Województwa Warmińsko-Mazurskiego i Unii Europejskiej, z ustalonym przez Zarząd Województwa Warmińsko-Mazurskim katalogiem działań. Zakres zadań określany jest corocznie w ramach przydzielonych środków finansowych, w tym środków Krajowej Sieci Obszarów Wiejskich.
3. Program wdraża Departament Rozwoju Obszarów Wiejskich i Rolnictwa Urzędu Marszałkowskiego Województwa Warmińsko-Mazurskiego (Zarządzający Programem).
4. Działania przewidziane Programem realizuje Biuro Aktywizacji Obszarów Wiejskich.
5. Przyjmuje się następujące definicje używanych sformułowań:
 - 1) Samorząd Województwa – Samorząd Województwa Warmińsko-Mazurskiego w Olsztynie,
 - 2) Program Odnowy Wsi Województwa Warmińsko-Mazurskiego (w skrócie – Program Odnowy Wsi lub Program) – inicjatywa Samorządu Województwa Warmińsko-Mazurskiego realizowana zgodnie z założeniami ogólnymi określonymi w dokumencie przyjętym przez Zarząd Województwa Warmińsko-Mazurskiego pod nazwą *Wieś Warmii, Mazur i Powiśla miejscem, w którym warto żyć...* - Program Odnowy Wsi Województwa Warmińsko-Mazurskiego. Na Program składają się działania podejmowane zarówno przez Samorząd Województwa, jak i przez uczestników Programu.
 - 3) Zarządzający Programem - Departament Rozwoju Obszarów Wiejskich i Rolnictwa Urzędu Marszałkowskiego Województwa Warmińsko-Mazurskiego.
 - 4) Plan Odnowy Miejscowości lub Strategia Rozwoju Miejscowości (w skrócie - Plan) – opracowany w sposób uspołeczniony i przy jak najszerszym udziale mieszkańców miejscowości, aktualny dokument, który zawiera diagnozę zasobów wsi, analizę problemów, wizję i cele rozwoju miejscowości oraz wykaz zaplanowanych działań zmierzających do osiągnięcia celu wraz z planowanym terminem i kosztami ich realizacji. Dokument musi być zatwierdzony uchwałami zebrania wiejskiego i Rady Gminy. Może on spełniać wymogi załącznika do wniosku o przyznanie pomocy w ramach działania „Odnowa i rozwój wsi” Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013. Obie nazwy dokumentu mogą być stosowane zamiennie.
 - 5) Grupa Odnowy Wsi (w skrócie Grupa) – grupa składająca się z co najmniej 5 mieszkańców danej wsi, która ma na celu przeprowadzenie procesom odnowy wsi w miejscowości oraz zapewnienie jak najszerzego udziału członków społeczności lokalnej w prowadzonych działaniach. Skład Grupy oraz jej Lider określany jest uchwałą zebrania wiejskiego Do Grupy mogą należeć zarówno mieszkańcy wsi, na rzecz której Grupa działa, jak i inne osoby, w tym reprezentanci organizacji pozarządowych i jednostek gminnych.
 - 6) Lider Grupy Odnowy Wsi (w skrócie – Lider) – aktywny mieszkaniec danej wsi wybrany przez społeczność wsi jako przewodniczący Grupy Odnowy Wsi, której jednocześnie jest członkiem. Osoba ta odpowiada za kontakty z Samorządem Województwa Warmińsko-Mazurskiego i Koordynatorem gminnym. Lider organizuje pracę Grupy.
 - 7) Koordynator gminny (w skrócie – Koordynator) – pracownik urzędu gminy wyznaczony przez władze Gminy do reprezentowania jej w kontaktach z Samorządem Województwa Warmińsko-Mazurskiego oraz Grupą i jej Liderem w zakresie zadań wynikających z Programu Odnowy Wsi. Koordynator zabiega o jak najlepsze wywiązywanie się Gminy z jej obowiązków w Programie.

II. Uczestnictwo Gminy i sołectwa w Programie

1. Udział Gminy w Programie Odnowy Wsi Województwa Warmińsko-Mazurskiego rozpoczyna się z chwilą zgłoszenia pierwszego sołectwa i jego przyjęcia do Programu.
2. Program dotyczy społeczności wiejskich województwa. Mogą w nim uczestniczyć wszystkie sołectwa.

3. Dopuszcza się udział miejscowości wchodzących w skład sołectwa pod warunkiem, że stanowią wyodrębnioną jednostkę osadniczą, a odrębność ta jest odzwierciedlona w statucie sołectwa.

III. Warunki zgłoszenia

1. Uczestnictwo sołectwa w Programie wymaga:
 - 1) utworzenia Grupy Odnowy Wsi o składzie co najmniej 5-osobowym i wskazania jej Lidera,
 - 2) podjęcia uchwały zebrania wiejskiego wyrażającej wolę przystąpienia do Programu, która określa osobę Lidera oraz imienny skład Grupy Odnowy Wsi,
 - 3) wypełnienia formularza zgłoszenia uczestnictwa zawierającego informacje o sołectwie,
 - 4) podjęcia przez Radę Gminy uchwały o zgłoszeniu sołectwa do Programu.
2. Powyższe uchwały, formularz zgłoszenia uczestnictwa wraz z pismem przewodnim Gmina przesyła do Departamentu Rozwoju Obszarów Wiejskich i Rolnictwa Urzędu Marszałkowskiego Województwa Warmińsko-Mazurskiego. Zarządzający Programem może poszerzyć zakres dokumentów zgłoszeniowych o informację nt. zakładanych przez Gminę instrumentów wsparcia.

IV. Wymagania w stosunku do Gminy

Gmina zobowiązana jest:

- 1) określić, w trybie powiadomienia lub uchwały, osobę Koordynatora gminnego, która w imieniu wójta / burmistrza odpowiada za:
 - a) wykorzystanie przez sołectwa wsparcia udzielanego przez Samorząd Województwa,
 - b) sprawny przepływ informacji,
 - c) sprawozdawczość,
 - d) nadzór nad wypełnianiem przez sołectwo formalnych wymogów uczestnictwa,
 - e) koordynację działań sołectw związanych z ich uczestnictwem w Programie w relacjach z Gminą oraz Zarządzającym Programem,
 - f) realizację obowiązków określonych przez Gminę w związku z jej uczestnictwem w Programie,
- 2) zapewnić efektywne wywiązywanie się Koordynatora z nałożonych na niego zadań,
- 3) zapewnić warunki do wykorzystywania przez sołectwo ustanowionych form wsparcia oraz uczestnictwa w przedsięwzięciach rozwijających Program lub promujących ideę odnowy wsi,
- 4) dokonywać monitorowania i oceny realizacji sołeckich Planów Odnowy Miejscowości oraz skuteczności ustanowionego systemu wsparcia.

V. Zobowiązanie do ustanowienia systemu wsparcia

1. Samorząd Województwa od Gminy uczestniczącej w Programie oczekuje:
 - 1) ustalenia zasad wsparcia dla sołectw uczestniczących w Programie obejmujących m.in. komponent udostępnienia środków finansowych oraz umożliwienie zgłoszonym sołectwom korzystania z funduszu sołeckiego,
 - 2) rozpatrzenia i przyjęcia sołeckich Planów Odnowy Miejscowości,
 - 3) aktywnego wspierania przedsięwzięć określonych w Planie.
2. Przystąpienie Gminy do Programu i uczestnictwo w nim oznacza jej zgodę na spełnienie oczekiwań określonych w powyższym punkcie.
3. Gmina, która nie spełnia oczekiwań określonych w dziale V ust. 1, szczególnie w zakresie ustalenia zasad wsparcia dla sołectw, nie może zgłaszać nowych sołectw do Programu.

VI. Wymagania w stosunku do sołectwa

Samorząd Województwa od sołectwa zgłoszonego do Programu wymaga spełnienia następujących wymogów formalnych:

- 1) funkcjonowania co najmniej 5-osobowej Grupy Odnowy Wsi i jej Lidera,
- 2) opracowania lub aktualizacji Planu z jak najszerzym udziałem społeczności lokalnej,
- 3) ustalenia i przyjęcia przez zebranie wiejskie Planu, a następnie konsekwentnej jego realizacji i aktualizacji,
- 4) efektywnego wykorzystywania oferowanych form wsparcia,
- 5) utrzymywania systematycznego kontaktu z Zarządzającym Programem poprzez osobę Lidera (lub okresowo przez inną osobę ze składu Grupy),

- 6) uczestnictwa w przedsięwzięciach rozwijających Program i promujących ideę odnowy wsi,
- 7) sporządzania rocznych sprawozdań potwierdzających realizację Programu.

VII. Etapy uczestnictwa w Programie

Główne etapy udziału sołectwa w Programie to:

- 1) zgłoszenie i przyjęcie do Programu,
- 2) udział mieszkańców Gminy w szkoleniach,
- 3) opracowanie bądź aktualizacja i zatwierdzenie Planu,
- 4) realizacja przedsięwzięć określonych w Planie w zakresie działań „do wewnątrz”,
- 5) realizacja przedsięwzięć określonych w Planie w zakresie działań „na zewnątrz”,
- 6) wsparcie rozwoju innych sołectw i nawiązywanie partnerstw.

VIII. Pierwszy etap realizacji Programu – zasady przystępowania

1. W pierwszym etapie realizacji Programu przewidzianym na lata 2012-2013 planuje się przyjęcie do Programu nie więcej niż 40 sołectw, w tym:
 - 1) od 10 do 30 sołectw, które nie są zawansowane w procesie odnowy wsi (nie rozpoczęły tego procesu lub są na początku etapu I „do wewnątrz”) i jednocześnie nie posiadają strategii rozwoju wsi lub nie została ona opracowana w sposób uspołeczniony i z zaangażowaniem mieszkańców lub jest ona zdezaktualizowana lub wymaga znaczących modyfikacji (tzw. Grupa A).
 - 2) od 10 do 30 sołectw, które są zawansowane w procesie odnowy wsi (posiadają strategię rozwoju wsi, która jest realizowana, są na etapie II „na zewnątrz”) (tzw. Grupa B).
2. Ostateczna proporcja sołectw - uczestników Programu zostanie ustalona na podstawie ilości zgłoszeń oraz analizy rzeczywistych potrzeb miejscowości.
3. Każda Gmina wiejska i miejsko-wiejska województwa warmińsko-mazurskiego może zgłosić maksymalnie 2 sołectwa, które spełniają warunki określone w dziale VIII ust. 1.
4. Przy wyborze uczestników Programu Zarządzający będzie dążył do tego, by sołectwa reprezentowały jak największą liczbę powiatów z terenu województwa i będzie brał pod uwagę następujące czynniki:
 - 1) dla sołectw z określonych w dziale VIII ust. 1 pkt. 1):**
 - a) stan sołectwa: zakres potrzeb, możliwość poprawienia istniejącego stanu infrastruktury miejscowości, potencjał Grupy, aktywność mieszkańców i ich motywacja do zmiany, atrakcyjność wizji zmian w sołectwie, potencjał turystyczny sołectwa,
 - b) liczba mieszkańców, którzy będą mogli skorzystać z działań podjętych w ramach Programu,
 - c) potencjał ekonomiczny gminy (wysokość budżetu gminy, środki na inwestycje, wskaźnik G);
 - 2) dla sołectw z określonych w dziale VIII ust. 1 pkt. 2):**

zaawansowanie miejscowości w działaniach na rzecz odnowy wsi, w tym:

 - a) atrakcyjność i szerokie spektrum usług oferowanych przez miejscowość,
 - b) ilość, jakość i budżet zrealizowanych przedsięwzięć inwestycyjnych,
 - c) ilość, jakość i budżet zrealizowanych przedsięwzięć nieinwestycyjnych,
 - d) udział jak największej liczby mieszkańców w realizowanych działaniach,
 - e) współpraca z innymi podmiotami,
 - f) udział środków pozyskanych z zewnątrz w budżetach realizowanych przedsięwzięć,
 - g) jakość Planu.
5. Aplikacje sołectw oceniane są przez co najmniej 2 sędziów kompetentnych wybranych przez Zarządzającego Programem. Na podstawie przeprowadzonej oceny sporządzana jest lista rankingowa sołectw oddzielnie dla sołectw z grupy A i B. Na podstawie listy rankingowej ostateczną decyzję o zakwalifikowaniu sołectwa do Programu podejmuje Zarząd Województwa Warmińsko-Mazurskiego. Wyniki naboru są ogłaszane na stronie internetowej www.wrota.warmia.mazury.pl.
6. W przypadku, gdy do Programu zgłaszana jest miejscowość wchodząca w skład sołectwa i stanowiąca wyodrębnioną jednostkę osadniczą, powyższe zasady stosuje się odpowiednio.

IX. Kolejne lata realizacji Programu

Zasady udziału sołectw i Gmin w kolejnych latach zostaną określone odrębnie na bazie doświadczeń pierwszego etapu realizacji Programu.